

Normopfattelser i skolen
Af Hans Jørgen Schiødt

Undersøgelsen går ud på at få et mere differentieret billede af, hvordan elever og lærere opfatter og praktiserer normen for korrekt skriftsprog.

5 klasser (5.-9. klassetrin) har udfyldt et spørgeskema i løbet af to sammenhængende timer.

Spørgeskema A angår fejl, der skal lokaliseres. Herefter spørges om elevens fornemmelse over for disse fejl, fx for/får, børnende/børnene: hvilke fejl er grovest/mindst grove? Hvilke fejl trækker mest ned i lærerens bedømmelse efter din mening.

Spørgeskema B angår, hvordan eleven efter egen opfattelse har lært at stave i sin fritid og i dansktimerne, fx ved at løse kryds og tværs, ved at skrive diktat.

I spørgeskema C spørges eleverne om, hvornår de selv mener de staver sikrest.

Svarene skal bearbejdes, hvorefter der optages interview med to elever fra hver klasse.

Formålet er at finde frem til, hvordan eleverne differentierer visse normkrav, hvordan de opfatter lærerens holdning til disse normkrav, og i hvilke situationer de føler sig sikrest som retstavere.

De mørke punkter bag elevernes praksis og vurdering søges belyst gennem interviews, således at visse metoder og visse typereaktioner træder frem.

SPROGLIG BEVIDSTHED
Af Elisabeth Hansen

I flere af Værløseprojektets undersøgelser samler interessen sig om, hvad man med et bredt begreb kunne kalde sproglig bevidsthed. Derfor forsøger vi at afgrænse og præcisere, hvad sproglig bevidsthed egentlig er. Vi vil prøve at beskrive, hvorledes sproglig bevidsthed ytrer sig, hvornår den optræder, hvad man kan have sproglig bevidsthed om, hvorledes sproglig bevidsthed udvikles hos børn, og hvorledes den kan fremkaldes gennem pædagogisk arbejde.

Vi er midt i denne arbejdsproces og har derfor ikke nogle fikse og færdige svar klar. På konferencen blev derfor også blot fremlagt nogle af de overvejelser og betragtninger, som vi på dette tidspunkt havde samlet sammen. Vi håber, at vi senere vil kunne give en fyldigere og vægtigere redegørelse for vores opfattelse af sproglig bevidsthed.

For os er sproglig bevidsthed et bredt begreb, der har at gøre med nysgerrighed, opmærksomhed, med undren og glæde over sproglige fænomener, med sproglige erfaringer, med fantasi og indlevelse og med overvejelser af og valg mellem sproglige udtryk. Sproglig bevidsthed er en sprogbrugers muligheder for at betragte og forholde sig til sit eget sprog og det sprog, han møder. Sproglig bevidsthed er ikke det samme som viden om sprog, men viden kan godt ligesom erfaringer med sprog være en dør ind til bevidsthedsdannelse. Med til en definition må høre, at egentlig sproglig bevidsthed først kommer i stand, når en sprogbruger for det første har gjort sin viden om, sit kendskab til eller sine erfaringer med sprog til genstand for tankevirksomhed, og for det andet at dette har givet sig udslag i sprogbrugers udtalte eller udtalte erkendelse om eller synspunkter på sproget. Denne erkendelse kan dreje sig såvel